

Karol Potrzobowski

Glosa do wyroku Sądu Najwyższego z dnia 10 września 1976 r. III CRN 128

Palestra 22/4(244), 68-74

1978

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

czyli na 1 adwokata przypadło 46 tego rodzaju spraw. Spraw z urzędu przyjęto 12.401 (na 1 adwokata przypadły 4 sprawy). Stosunek procentowy spraw z urzędu do spraw z wyboru (zleceń klientów) wyniósł w skali krajowej 7,7%. Najwięcej spraw z urzędu w stosunku do spraw z wyboru odnotowano w Izbach: koszalińskiej (19,9%), olsztyńskiej (14,1%), opolskiej (13,2%) i zielonogórskiej (12,8%).

Wpływ spraw do zespołów powyżej przeciętnej (46 spraw) odnotowano w 16 izbach adwokackich, poniżej zaś tej liczby w 6 izbach (Gdańsk, Koszalin, Kraków, Poznań, Warszawa i Wrocław). Liczba spraw z wyboru w porównaniu z II półroczem 1976 r. zmniejszyła się o 3,8%.

Przeciętne rozliczenie za jedną sprawę z wyboru wyniosło 1.419 zł i wahało się od 1.066 zł w Izbie bydgoskiej do 1.659 zł w Izbie warszawskiej. Rozliczenie na jedną sprawę powyżej przeciętnej odnotowano w 11 izbach adwokackich, poniżej zaś w 13 izbach.

Dokonując porównań sytuacji w II półroczu 1977 r. z sytuacją II półrocza 1976 r. można stwierdzić, że obroty zespołów adwokackich zwiększyły się o 1,9%, koszty adwokackie zwiększyły się o 4,3%, wynagrodzenie brutto zwiększyło się o 0,4%, a wynagrodzenie netto o 0,2%.

Biorąc pod uwagę strukturę zleceń (sprawy z wyboru), zmniejszyły się one w sprawach karnych o 18,5%, w sprawach cywilnych zwiększyły się o 5,5%, natomiast w sprawach innego rodzaju zmniejszyły się o 15,6%. Ogółem sprawy z wyboru wykazały zmniejszenie się o 3,8% (w II półroczu 1976 r. — 167.126 spraw, w II półroczu 1977 r. — 160.805 spraw).

Stan konta 34 wynosił w zespołach adwokackich na dzień 31 grudnia 1977 r. 35.496.802 zł i w porównaniu ze stanem tego konta na koniec 1976 r. nie wykazał istotnej różnicy (419.824 zł).

ORZECZNICTWO SĄDU NAJWYŻSZEGO

1.

G Ł O S A

**do wyroku Sądu Najwyższego
z dnia 10 września 1976 r.
III CRN 128/76¹**

Treść tezy głosowanego wyroku jest następująca:

Zagraniczne środki płatnicze, których posiadanie w kraju przez krajowców dewizowych jest dozwolone (§ 33 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 15 kwietnia 1952 r. w sprawie wykonania ustawy dewizowej — Dz. U. Nr 21, poz. 137 ze zm.), mogą być użyte przez ich posiadaczy na różne cele — w szcze-

gólności określone w zarządzeniu Ministra Finansów z dnia 1 września 1975 r. w sprawie zezwolenia dla osób fizycznych krajowców dewizowych na posiadanie oprocentowanych rachunków w bankowych w walucie zagranicznej (M. P. Nr 28, poz. 174).²

W razie bezprawnego pozbawienia

¹ Wyrok ten został opublikowany w OSNCP nr 3/1977, poz. 59.

² Obecnie obowiązuje zarządzenie Ministra Finansów z dnia 25.IX.1976 r. w sprawie rachunków bankowych krajowców dewizowych, prowadzonych w walutach wymiennalnych (M. P. Nr 38, poz. 173).

posiadania tych środków ich posiadacz ponosi szkodę w wysokości odpowiadającej wartości utraconych z ich posiadania korzyści. Miarodajnym dla odszkodowania kryterium może być w ta-

kim wypadku cena bonów towarowych Banku PKO w chwili ustalenia odszkodowania (ewentualnie w innej chwili) w wolnym, uczciwym, a nie spekulacyjnym obrocie.

I

Przy rozpoznawaniu spraw z zakresu działu spadku, podziału majątku po rozwodzie, zachowku, a także roszczeń z tytułu czynów niedozwolonych występuje niejednokrotnie zagadnienie, w jaki sposób należy określić wartość środków płatniczych w walutach obcych, będących przedmiotem działu lub roszczenia odszkodowawczego. Zagadnienie to jest wyjątkowo złożone, gdyż przepisy prawa nie dają w tym zakresie wyraźnej wskazówki.

W myśl art. 12 pkt 5 ustawy dewizowej z dnia 28.III.1952 r. (Dz. U. Nr 21, poz. 133) kursy dewiz i pieniędzy zagranicznych ustala i ogłasza Narodowy Bank Polski jako organ wyłącznie właściwy, przy czym do dnia 31.I.1978 r. rozróżniało się następujące rodzaje kursów:

1) podstawowy (parytetowy), oparty na ustawowym parytecie złotego polskiego wynoszącym — według ustawy z dnia 28.X.1950 r. o zmianie systemu pieniężnego (Dz. U. Nr 50, poz. 459) — 1 zł = 0,222168 g czystego złota, co odpowiada w chwili obecnej relacji 1 \$ USA = 3,32 zł. Kurs ten ma jednak czysto teoretyczne znaczenie (nie stosuje się go do żadnych rozliczeń bieżących) i stanowi jedynie jednostkę statystyczną, w której wyrażane są plany obrotów zagranicznych i odpowiednia statystyka;³

2) kurs specjalny przy rozliczeniach bieżących⁴ z krajami kapitalistycznymi oraz z Jugosławią, wynoszący 600% kursu podstawowego (a więc 1 \$ USA = 19,92 zł);

3) kurs specjalny z premią stosowaną przy skupie walut wymiennalnych od turystów zagranicznych, która wynosi 66,67% kursu specjalnego.⁵ Tak więc w tym wypadku 1 \$ USA = 33,20 zł;

4) kurs podstawowy z dopłatą, przewidziany dla płatności niehandlowych w obrotach z krajami socjalistycznymi. Wynosi on obecnie 1 rb = 19,70 zł.

Poczynając od dnia 1.II.1978 r. tabela kursów nr 2 Narodowego Banku Polskiego ustaliła kursy specjalne w wysokości dziesięciokrotnej (1000%) kursu podstawowego. Tak więc kurs specjalny dolara USA wynosi obecnie średnio 33,20 zł za 1 \$. Kurs ten odpowiada zatem obowiązującemu do dnia 31.I.1978 r. kursowi specjalnemu z premią, w związku z czym nie stosuje się już premii przy skupie od turystów zagranicznych walut krajów kapitalistycznych i Jugosławii.

Przy rozstrzygnięciu wymienionych na wstępie spraw należy jednak mieć na uwadze, że obowiązujące ustawodawstwo dewizowe pozwala krajowcom dewizowym na osiąganie dalej idących korzyści z posiadania wartości dewi-

³ Z. Bidziński i K. Sosnowski: Ustawodawstwo dewizowe, Warszawa 1974, s. 89.

⁴ Obwieszczenia Prezesa NBP dotyczące kursów walut obcych początkowo podawały szczegółowo rodzaje transakcji przeprowadzanych według kursu specjalnego, następnie używały określenia, że kurs ten stosuje się do rozliczeń bieżących z tytułów usługowych i innych i wreszcie od 1977 r. używają określenia, że „kursy specjalne stosuje się w rozliczeniach z tytułu obrotów bieżących”.

⁵ W monografii B. Kocha: Przepięstwa i wykroczenia dewizowe (Warszawa 1975, s. 98) użyto na określenie tego kursu definicji: „podwyższony kurs specjalny”.

zowych, niż mogłoby to wynikać z zaoferowania dewiz do skupu bankowi przy zastosowaniu obowiązujących kursów.

Zgodnie z § 33 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 15.IV.1952 r. w sprawie wykonania ustawy dewizowej (w brzmieniu nadanym rozporządzeniem z dnia 7.XI.1956 r. — Dz. U. Nr 50, poz. 233) dozwolone jest posiadanie w kraju zagranicznych środków płatniczych. Zarządzenie Ministra Finansów z dnia 25.IX.1976 r. w sprawie rachunków bankowych krajowców dewizowych prowadzonych w walutach wymiennalnych (M. P. Nr 38, poz. 173) przewiduje, że na rachunki te (zwane w zarządzeniu rachunkami „A”) mogą być wpłacane między innymi waluty wymiennalne bez potrzeby udokumentowania tytułu wejścia w posiadanie. Stosownie do § 4 zarządzenia posiadacz rachunku — niezależnie od innych uprawnień, jak np. wywozu waluty za granicę z prawem wydatkowania na pokrycie kosztów podróży i pobytu oraz na zakup towarów i usług — może podejmować w kraju wypłaty w bonach towarowych Banku Polska Kasa Opieki S. A. Także zarządzenie Ministra Finansów z dnia 23.VI.1973 r. w sprawie zezwolenia na niektóre czynności obrotu wartościami dewizowymi (M. P. z 1973 r. Nr 29, poz. 184 i z 1975 r. Nr 14, poz. 83) zawiera generalne zezwolenie dla osób fizycznych krajowców dewizowych na wykorzystywanie w eksporcie wewnętrznym

Banku Polska Kasa Opieki S. A. należących do nich zagranicznych środków płatniczych w walutach wymiennalnych.

Ponieważ sprawa bonów towarowych Banku PKO będzie przedmiotem dalszych rozważań, wydaje się celowe zwięźle omówienie charakteru tych bonów.

Bony towarowe Banku PKO są dokumentami na okaziciela, stanowiącymi upoważnienie do odbioru określonych towarów według obowiązującego cennika. Bon ten nie zawiera zobowiązania banku do zapłaty kwoty dolarowej ani nie uprawnia posiadacza do żądania tej kwoty lub jej równowartości pieniężnej w złotych. Nie jest przeto dokumentem finansowym (pieniężnym), lecz dokumentem towarowym, na co zresztą wyraźnie wskazuje zamieszczona na nim nazwa „bon towarowy”.⁶ W transakcjach eksportu wewnętrznego istnieje tylko stosunek wartości towaru do waluty wyrażonej w cenie towaru, a nie stosunek jednej waluty do drugiej (kurs).⁷ Bony towarowe nie stanowią więc wartości dewizowej, jak to słusznie stwierdził Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 10.VII.1971 r. III CRN 208/71.⁸ Nabywanie bonów towarowych w celu podjęcia za nie potrzebnego towaru nie podlega żadnym sankcjom karnym, a jedynie skupywanie bonów przez osoby do tego nieuprawnione w celu odprzedaży z zyskiem, jak również ich odprzedaż z zyskiem podlega karze na mocy przepisu art. 224 k.k.⁹

||

W orzecznictwie sądowym reprezentowane było niekiedy stanowisko,¹⁰ że rozliczenia między stronami, gdy wcho-

dziło w rachubę określenie sposobu przeliczenia waluty obcej, powinny następować wyłącznie według kursu

⁶ K. Sosnowski: Kursy walut obcych a tzw. kurs Banku PKO, „Finanse” nr 4/1976, s. 45—49.

⁷ J. Bafia i inni: Ustawa karna skarbową z komentarzem, Warszawa 1973, s. 130.

⁸ OSNCP nr 2/1972, poz. 33.

⁹ Z. Bidziński i K. Sosnowski: op. cit., s. 154; J. Bafia i inni: Kodeks karny — Komentarz, Warszawa 1977, s. 608, teza 2.

¹⁰ Na przykład wyrok SN z dnia 9.V.1987 r. III CR 409/85, OSNCP nr 2/1968, poz. 20 oraz

specjalnego. Sprawy te nie dotyczyły jednak ustalenia odszkodowania za szkodę wyrządzoną czynem niedozwolonym, lecz rozliczeń z transakcji zawartych w walucie obcej.

Odmienne stanowisko zajął Sąd Najwyższy w sprawie, której przedmiotem było określenie odszkodowania za bezprawne pozbawienie powoda możliwości dysponowania banknotami dolarowymi. W nie publikowanym wyroku z dnia 10.II.1972 r. I CR 668/71¹¹ Sąd Najwyższy zwrócił uwagę, że powód — gdyby mu szkody nie wyrządzono — mógłby za posiadane dolary nabyć towary w Banku PKO, w związku z czym odszkodowanie należy określić „według kursu w tymże Banku obowiązującego” (z uzasadnienia wynika, że Sąd miał na myśli obowiązującą cenę skupu bonów towarowych przez Bank PKO). Sąd Najwyższy podniósł, że pogląd ten znajduje oparcie w art. 361 § 2 k.c., w myśl którego naprawienie szkody obejmuje również korzyści, które poszkodowany mógłby osiągnąć, gdyby mu szkody nie wyrządzono.

Następnie w wyroku z dnia 18.VII.1972 r. I PR 346/71 (OSNCP nr 4/1973, poz. 66) Sąd Najwyższy podtrzymał stanowisko, że na podstawie art. 361 § 2 k.c. wartości dewizowe należy przeliczyć według relacji ustalonej przez Bank PKO przy skupie bonów towarowych. Sprawa dotyczyła odszkodowania za wartości dewizowe przywłaszczone przez funkcjonariusza państwowego, skazanego za ten czyn pra-

womocnym wyrokiem, w którym równowartość zagarniętych dewiz została określona według kursu specjalnego, wynoszącego wówczas 24 zł za 1 \$ USA. Przeliczenie powyższe zastosował sąd karny, opierając się na obwieszczeniu Prezesa NBP z dnia 1.I.1961 r. w sprawie kursów dewiz i pieniędzy zagranicznych, będących przedmiotem przestępstw dewizowych (M. P. Nr 1, poz. 12), przewidującym, że przy przeliczaniu stosuje się kursy specjalne każdorazowo obowiązującej tabeli kursowej. Pozwany uznał powództwo co do zasady i wniósł o zasądzenie równowartości dolarów według kursu specjalnego reprezentując tezę, iż sąd w postępowaniu cywilnym w ramach art. 11 k.p.c. jest związany określeniem wartości dewiz, ustalonym w sentencji wyroku karnego. Sąd Najwyższy uznał stanowisko to za bezzasadne podnosząc, że prawidłowa wykładnia art. 11 k.p.c. prowadzi do wniosku, iż związanie sądu cywilnego ustaleniami prawomocnego wyroku skazującego dotyczy jedynie ustalonej w sentencji tego wyroku ilości zagarniętych lub przywłaszczonych dewiz, natomiast nie ma charakteru wiążącego dla sądu cywilnego zawarta w sentencji wyroku skazującego wzmianka określająca relację, według której należy dewizy przeliczyć. W rezultacie więc Sąd Najwyższy uznał za prawidłowy pogląd Sądu Wojewódzkiego w zakresie określenia odszkodowania za zagarnięte dewizy według ceny bonów towarowych Banku PKO.

III

W uchwale z dnia 18.X.1974 r. III CZP 55/74 (OSNCP nr 12/1975, poz. 163) Sąd Najwyższy wyraził pogląd, że przy obliczaniu zachowku wartość wkładu

na rachunku walutowym „A” krajowca dewizowego ustala się według określonej przez władze Banku PKO relacji przy skupie bonów towarowych za zło-

wyrok tegoż Sądu z dnia 15.V.1972 r. I CR 28/72, OSNCP nr 2/73, poz. 29.

¹¹ Wyrok ten cytuje i omawia T. Kucharski w artykule pt.: Próba niezawisłości, „Gazeta Sądowa” nr 16/214 z dnia 16.VIII.1971 r.

te obiegowe. W uzasadnieniu tej uchwały Sąd Najwyższy stwierdził, że brak jest przepisów określających sposób ustalenia wartości wkładów pieniężnych wyrażonych w obcej walucie wymiennej na rachunku bankowym krajowców dewizowych. Wartość tych wkładów należy określić w takiej kwocie pieniężnej wyrażonej w złotych polskich, jaką spadkobierca może uzyskać w wyniku spieniężenia tych wkładów — oczywiście w obrocie legalnym *Mutatis mutandis* pogląd ten dotyczy nie tylko wkładów bankowych, ale także wchodzących w skład spadku zagranicznych środków płatniczych.

Zdaniem Sądu Najwyższego spieniężenie to może nastąpić po cenach wolnorynkowych, nawet odciągających od zasad określonych przez Bank PKO przy skupie bonów towarowych, jeżeli tylko ceny te nie mają charakteru spekulacyjnego. Sąd Najwyższy przyjął jednak, że ze względu na możliwość dużej rozpiętości cen poszczególnych towarów i na trudności, jakie wiązałyby się z ustaleniem cen średnich, należy przyjąć cenę skupu bonów towarowych według relacji określonej przez władzę Banku PKO na podstawie wytycznych Ministra Finansów. Cena ta bowiem jest skalkulowana z uwzględnieniem prawa popytu oraz podaży i dlatego może być uważana za właściwą.

Mogłoby się wydawać, że zajęte przez Sąd Najwyższy stanowisko usta-

liło *pro futuro* w sposób precyzyjny zasady przeliczania wartości walut wymiennalnych na złote polskie, jednakże zmiany zasad skupu bonów towarowych przez Bank PKO spowodowały, że stanowisko to straciło na aktualności.

Uchwała Sądu Najwyższego wydana została w 1974 r., a więc w okresie, gdy relacja skupu bonów towarowych była trzykrotnie wyższa od każdorazowego kursu specjalnego dolara USA. Relacja skupowa wynosiła początkowo 72 zł, a następnie 66 zł i 60 zł (zmiany *in minus* następowały w związku z dewaluacjami dolara) i była zbliżona do relacji wolnorynkowej bonu towarowego Banku PKO. Poczynając od 1 stycznia 1975 r. ston uległ zasadniczej zmianie, gdyż od tej daty Bank PKO dokonywał skupu gotówkowego bonów towarowych wyłącznie według podwyższonego kursu specjalnego, a więc 1 \$ USA = 33,20 zł, a od dnia 1.II.1978 r. według nowego kursu specjalnego, wynoszącego również 33,20 zł. Równocześnie jednak utrzymana została zasada wydawania bonów towarowych za waluty wymienne i nie uległy zmianie warunki sprzedaży w eksporcie wewnętrznym za bony Banku PKO, w związku z czym efektywna wartość przeliczeniowa bonu kształtuje się znacznie wyżej od ceny płaconej przez Bank PKO przy skupie walut i bonów towarowych.¹²

IV

Główny wyrok wydany w 1975 r. nie operuje już w tej sytuacji pojęciem „ceny skupu bonów przez Bank PKO” (co pociągnęłoby za sobą, jak wyżej wyjaśniono, konieczność zastosowania relacji 1 \$ = 33,20 zł), lecz ustala kryterium „ceny bonów towarowych Banku PKO w wolnym, uczciwym, a nie spekulacyjnym obrocie”. Równocześnie

Sąd Najwyższy stwierdza w uzasadnieniu wyroku, że przyjęta przez Sąd Rejonowy kwota 72 zł za 1 bon towarowy wartości 1 \$ USA kryterium temu odpowiada. Należy jednak mieć na uwadze, że zabór wartości dewizowych w sprawie będącej przedmiotem rozpoznania przez Sąd Najwyższy nastąpił w 1963 r., a powództwo windykacyjno-od-

¹² B. K o c h: op. cit., s. 97—98.

szkodowawcze zostało wytoczone jeszcze w 1966 r. i przyjęty przez powoda przelicznik dotyczył ceny skupu bonów z tego okresu. Wprawdzie powód mógł w toku długoletniego procesu rozszerzyć powództwo i domagać się cen z daty ustalenia odszkodowania (art. 363 k.c.), jednakże tego nie uczynił, Sąd Najwyższy zaś, rozpoznając rewizję nadzwyczajną domagającą się oddale-

nia powództwa w całości, nie miał potrzeby zajmować się zagadnieniem, jak kształtowałyby się odszkodowanie według cen bonów towarowych w dacie wyrokowania. Tak więc określenie wartości bonu towarowego na 72 zł dotyczyło rozstrzygnięcia konkretnej sprawy, a problem ustalenia wysokości ceny bonu towarowego w innych sprawach pozostał nadal otwarty.

V

Ceny w obrocie bonami towarowymi podlegają znacznym okresowym wahanom w zależności od popytu oraz podaży na towary sprzedawane w eksporcie wewnętrznym, brak jest też ogłaszanych urzędowo notowań dotyczących zawieranych transakcji wolnorynkowych. W tej sytuacji wyprowadzenie ceny, jaka powinna być przyjęta w „wolnym, uczciwym, a nie spekulacyjnym obrocie”, jest wyjątkowo trudne.

Wydaje się jednak, że istnieje kryterium określenia takiej ceny przy założeniach zgodnych ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem prawa. Mianowicie Przedsiębiorstwo Eksportu Wewnętrznego „Pewex” określa periodycznie (z reguły co pół roku) średnią wartość rynkową towarów sprzedawanych w eksporcie wewnętrznym w stosunku do wartości wyrażonej w bonach towarowych Banku PKO (tzw. „przelicznik EW”). W II półroczu 1977 r. wartość bonu towarowego opiewającego

na 1 \$ USA została określona na kwotę 115 zł.¹³

Notowania te sporządzane są dla celów wewnętrznych Przedsiębiorstwa „Pewex”, a mianowicie dla celów rozliczeń z pracownikami z tytułu niedoborów, szkód i strat zawinionych lub nieuzasadnionych (nie publikowane zarządzenie dyrektora Przedsiębiorstwa Eksportu Wewnętrznego „Pewex” z dnia 29.IV.1975 r., wydane na podstawie zarządzenia nr 226 Ministra Handlu Wewnętrznego i Usług z dnia 30.XII.1973 r. w sprawie systemu finansowego PEW „Pewex”).

Ustalone w tym trybie stawki mogą jednak znaleźć zastosowanie przy określaniu ceny bonu towarowego Banku PKO także i w innych wypadkach, gdyż nie powinno budzić wątpliwości, że oparte na odpowiedniej analizie określenie przez przedsiębiorstwo państwowe siły nabywczej bonu towarowego w złotych powinno być właściwą wskazówką co do określenia niespekulacyjnej ceny bonu.

VI

Reasumując, należy zaaprobować w pełni stanowisko Sądu Najwyższego zawarte w głosowanym wyroku, że określenie wartości złotej walut wymienialnych przy szkodzie wyrządzonej

czynem niedozwolonym powinno nastąpić nie według stawek kursu specjalnego stosowanego przy skupie tych walorów przez banki, lecz według ceny bonów towarowych Banku PKO, uzys-

¹³ Dla ilustracji warto podać, że analogiczny przelicznik wynosił poprzednio kwotę 105 zł.

kiwanej w wolnym, uczciwym, a nie spekulacyjnym obrocie.¹⁴

Karol Potrzebowski

¹⁴ Już po opracowaniu niniejszej glosy została opublikowana w OSPIKA nr 12/1977 pod poz. 203 wnikliwa glosa J. Skoczylasa do wyroku SN z dnia 4.X.1976 r. II KR 248/76. Autor, rozważając zagadnienie w aspekcie prawa karnego, dochodzi do wniosku, że dla ustalenia wysokości szkody wyrządzonej w mieniu społecznym na skutek zaboru towarów, których cena jest określona w dolarach, należy stosować „przelicznik EW”.

2.

GŁOSA do postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8.VI.1977 r. III CRN 294/76*

Treść tezy głosowanego wyroku jest następująca:

1. W świetle art. 52 umowy między Polską Rzeczpospolitą Ludową a Związkiem Socjalistycznych Republiki Radzieckich o pomocy prawnej i stosunkach prawnych w sprawach cywilnych, rodzinnych i karnych z dnia 28 grudnia 1957 r. (Dz. U. z 1958 r. Nr 32, poz. 142) wzajemnemu wykona-

niu podlegają również wydane w sprawach cywilnych orzeczenia zasądające odszkodowanie za szkody wyrządzone czynem niedozwolonym.

2. Orzeczenie, które narusza istotne postanowienia umowy międzynarodowej, narusza interes Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

W rozpatrywanej sprawie Sąd Najwyższy na skutek rewizji nadzwyczajnej Ministra Sprawiedliwości uchylił zaskarżone postanowienie i przekazał sprawę Sądowi Wojewódzkiemu w Warszawie do ponownego rozpoznania z następującym uzasadnieniem:

Orzeczeniem z dnia 16 lipca 1975 r. Sąd Ludowy dla miasta Baranowicze zasądził na rzecz obywatela Związku Socjalistycznych Republiki Radzieckich od obywatela polskiego kwotę 204,96 rubli tytułem odszkodowania za uszkodzony w wypadku komunikacyjnym samochód.

Sąd Wojewódzki w Warszawie oddalił wniosek o nadanie temu wyrokowi klauzuli wykonalności stojąc na stanowisku, że — stosownie do postanowień umowy z dnia 28 grudnia 1957 r. między Polską Rzeczpospolitą Ludową a Związkiem Socjalistycznych Republiki Radzieckich o pomocy prawnej i stosunkach prawnych w sprawach cywilnych, rodzinnych i karnych — wykonaniu na terenie PRL podlegają jedynie wyroki zasądające odszkodowanie w postępowaniu karnym, natomiast nie podlegają wykonaniu wyroki zasądające odszkodowanie w sprawach cywilnych.

Powyższe postanowienie zaskarżył rewiz-

ję nadzwyczajną Minister Sprawiedliwości z wnioskiem o uchylenie tego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Skarżący zarzuca nieważność postępowania ze względu na niezawiadomienie wnioskodawcy o terminie rozprawy, rażące pogwałcenie art. 52 powołanej umowy międzynarodowej oraz naruszenie interesu Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Powołana w rewizji nadzwyczajnej umowa międzynarodowa nie zawiera wprawdzie wyraźnego przepisu, że wykonaniu podlegają wyroki — zasądające odszkodowanie w postępowaniu cywilnym, ale wniosek taki — jak to trafnie podnosi skarżący — wynika z postanowień jej art. 52. Przepis ten bowiem pod lit. a) zawiera generalną klauzulę, że wykonaniu na terenie Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej podlegają prawomocne orzeczenia sądów w sprawach cywilnych, a ponadto pod lit. b) zamieszczono w nim postanowienie, zgodnie z którym podlegają wykonaniu orzeczenia sądów dotyczące wynagrodzenia szkody, wydane w sprawach karnych. Oba te postanowienia nie wyłąc-

* Nie publikowane.